

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Forma aggrauandi officiales praedictos excommunicatos, & priuandi eos
officijs publicis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

Forma denunciandi regentes ciuitatem vel locum esse absolutos ab excommunicatione, & interdictum relaxatum.

Rater N. ordinis Prædicatorum, Inquisitor, & ceter. Venerabilibus, & nobis in Christo dilectis ecclesiarum talium, curam regentibus animarum: Salutem, & mandatis nostris, &c.

Tenore presentium litterarum vobis, & vestrum cuiuslibet intimamus, quod nos iustitia postulante absoluimus a sententijs excommunicationis tales, quibus tenebantur per nos merito innotari, atque a ciuitate tali interdictum per nos impositum relaxauimus, ipsis obtemperantibus nostris monitis & mandatis, prout in litteris nostris videritis plenius contineri tenoris sequentis: Nos frater N. &c. *Inferantur ex toto litteræ immediate præcedentes: Idcirco vobis, & cuiuslibet vestrum auctoritate Apostolica præcipimus, & mandamus, quatenus prædictos pro absolutis habentes de cetero eos non euitetis, nec faciatis a ceteris ciuitatibus immo, put ante, ad diuina libere admittatis, ipsamque interdictum deinceps non seruetis, cum per nos ex toto fuerit relaxatum. Datum & ceter.*

Quod si nec sic præstare voluerint antefatum canonicum iuramentum, poterit processus aggrauari iuxta c. ad abolendam. §. statuuimus. extra de hæret. & in re. c. v. et officium. §. statuuimus. & vt infames hæreticorum fautores, & de fide suspecti honore & officio sui regiminis spoliari & condemnari, nec de cetero illud seu ad aliud officium publicum, vel dignitatem aliquam assumantur; & easque fecerint de cetero nullam firmitatem habeant & hoc per litteras tenoris sequentis.

Forma a ggrauandi officiales prædictos excommunicatos, & priuandi eos officijs publicis.

Nos frater N. & cetera. Attendentes quod ciuitatis, ville, vel loci alterius regimini prædentes, tenentur præstare corporale iuramentum de defendenda Ecclesia sancta; Dei contra hæreticam prauitatem, ac constitutionibus contra hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defensores eorum, ipsorumque filios, & nepotes edius a sancta sede Apostolica inuolabiliter obseruandis, & obseruari toto tempore sui regiminis faciendis, cum fuerint ab ipsis Episcopo seu Inquisitore legitime requisiti; quodque præstare antefatum iuramentum contumaciter recusantes, sunt ut infames & hæreticorum fautores ac de fide suspecti, honore & officio sui regiminis spoliandi, & de cetero

Atero ad nullam dignitatem, neque ad vllum publicum officium assumendi: quin immo declarandum, quod quidquid fecerint deinceps in suo officio, nullam obtineant firmitatem: Et cum talis Vicarius, talis Subvicarius, & talis Balliuus, talis Subballiuus, talesque Consules, & Rectores talis ciuitatis seu loci, fuerint per nos inquisitorum præfati legitime pluries requisiti, de defendenda Ecclesia sancta Dei, bona fide iuxta officium & posse suum contra hæreticam prauitatem: Et nihilominus quod constitutiones a sancta sede Apostolica editas contra hæreticos, credentes, receptatores, fautores & defensores eorum, ipsorumque filios & nepotes toto tempore sui regiminis inuolabiliter obseruarent, & facerent in terris sui regiminis obseruari, ipsique taliter requisiti præfate contumaciter renuerunt antefatum canonicum iuramentum: verum quia ipsorum contumacia exigente fuerat excommunicationis vinculo innodati, & etiam publicati: accrescente eorum contumacia etiam cum candelis extinctis & campanis pullatis, demumque cum participatibus, ipsaque ciuitas talis, in criminis detestacionem, & ipsorum criminum punitionem supposita ecclesiastico interdicto, ac in presentiarum persistant in tali ac tam graui contumacia animo indurato: Idcirco nos inquisitor præfatus, dignum merito reputantes, vt hi officijs priuentur, qui officijs abutuntur, volentesque in hac parte mandata canonica & Apostolica fideliter exequi (vt tenemur) ipsos talem, a vicariatus, talem a subvicariatus, talem a balliuatus, talem a subballiuatus, talem a consularis officijs talis ciuitatis seu loci, eorum in causa fidei, postulante inobedientia & contumacia, vt infames, & tanquam hæreticorum fautores, & de fide suspectos tenore presentium merito expoliamus: sique deinceps talis, p vicario, talis p subvicario, talis p balliuo, talis p subballiuo, & tales pro consulibus ab aliquo nullatenus habeantur, nec de cetero ad aliquam dignitatem vel publicum officium assumantur: Eodemque tenore decernentes irrita, & inania, quæcunque deinceps talis vt vicarius, talis vt subvicarius, talis vt Balliuus, talis vt Subballiuus, & tales vt Consules fecerint seu ordinauerint, mandauerint, vel fieri iusserint: nullamque obtinere deinceps firmitatem. Datum, & ceter.

Qua sententia sic lato, mandetur regentibus curam animarum, in cathedrali et in alijs ecclesijs publicari per litteras tenoris sequentis.

COMMENT. VIII.

Quoniam, vt in superioribus docuimus, grauis summa oritur incommoda, quoties magistratus aut hereticis fauent, aut negligunt ea præstare, que ad fidem protegendam, & propagandam attinet; ideo iustissime cautum est, vt officijs & dignitatibus; quibus abutuntur, priuentur, vt si respiciant, & in officio contineantur: id vero qua ratione peragatur, diligenter docet hic Emericus.

Num. 34.

Solus Inquisitor potest secularibus officijs priuare.

a Idcirco nos Inquisitor praefatus, &c.] *Vides hic, solum Inquisitorem priuare, & priuatos denū-
riare delinquentes in causa haereticis officij & digni-
tatibus secularibus, quod facere potest; secus est di-
cendum de ecclesiasticis, in quorum priuatione cum
inquisitore interuenire debet episcopus, glossa com-
muniter recepta in c. vt commissi. §. priuandi. ver-
bo, honoribus. de haeret. li. 6.*

*At hodie per clem. 1. de haeret. §. propter quod.
inquisitor non potest priuare officij secularibus ab-
sq; episcopo, per illa verba; aut ad sententiam pro-
cedere contra eos Episcopus sine Inquisitore,
aut Inquisitor sine Episcopo diocesano, &c. nō
ualebit. Sed de hoc dixi amplius infra par. 3. super
quast. 113.*

Quid notē
publici offi-
cij intelliga-
tur, notatu
digna dispu-
tatio.

b Nec de cetero ad aliquam dignitatem, vel publicum officium assumatur.] *Hoc loco obscu-
rissimum dubium occurrit, Quid nomine publici offi-
cij intelligatur: nam leges nusquam id nominatim
(quod ego sciam) declarant; tamen si quandoque nō
obscure in quibusdam colligatur, vt in c. felicitis. de
panis. lib. 6. & notatur in c. vbi periculum. §. quod si
praemissa. de electio. in 6. tradit Arohidiaconus in
c. 1. de consuetu. libro 6. optima glossa in l. legatis.
§. ex officio. ff. de legat. 3. & in Hispania olim Fer-
dinandus Quintus Rex Catholicus lege quadam in-
cipiente: Alnuestro iustitia mayor, & a los del nue-
stro consejo, nominatim declarauit mūnera & of-
ficia, a quibus excluderentur, qui ab haeresi vel apo-
stasia fuissent reuersi dānatorumque filij vsq; ad
secundam generationem per lineam masculinam,
et vsq; ad primā, per lineam femininā in hec verba.*

Por la qual mādamos y defendemos,
que de aqui adelante ningū recōcialiado
por el dicho delicto de heregia, y apostasia:
ni hijo ni nieto de condennado por el
dicho delicto; fasta la segunda generaciō
por linea masculina, y hasta la primera
por linea femenina, no puedan ser ni seā
del nuestro consejo: ni oydores de las nue-
stras audiencias & chancilleria, ni de al-
gunas dellas: ni Secretarios, ni Alcaldes,
Alguaziles, ni mayordomos, ni cōtadores
mayores, ni menores, ni Theforeros; ni Pa-
gadores, ni Contadores de cuentas, ni Sri-
uanos de Camara, ni de rentas, ni Chācil-
ler, ni regidores, ni relator, ni abogado, ni
fiscal: ni tener otro officio publico, ni real
en la dicha nuestra casa y chācillerias: y as-
simismo que no pueda ser ni fea Corregi-
dor, juez, Alcalde ni Alguazil, ni Merino,
ni Preboste, ni veynte y quatro: ni Cor-
regidor, ni iurado, ni Fiel, ni Executor, ni
Scriuano publico, ni del Consejo, ni ma-
yordomo, ni notario publico, ni fisico, ni
cirujano, ni boticario, ni tener otro officio
publico ni real, en algunas de las dichas
ciudades, villas, y lugares de los dichos nue-
stros reynos y señorios, solas penas en que

A caen & encurren las psonas priuadas que
vsan de officio para que no teniē abilidad
ni capaci ead, y so pena de confiscaciō
de todos sus bienes para la nuestra cama-
ra y fisco, en las quales incurra por el mi-
mo fecho sin otro proceso, ni sentēcia ni
declaraciō, y las personas quedē a la nue-
stra merced. *hec ibi; Quod fuit sancitum Gram-
ta. 21. die Septemb. anno Domini MD1.*

B Idem quoque cautum fuerat in Inquisitione Hi-
spania per constitutionem quadam Valladolidana
anno Domini MCCCCLXXXVII. c. 1. incipien-
tem Item quelos derechos.

*Quoniam vero haec velut priuata prius regni
decreta facile alibi concerni possent, nos qui gene-
rales regulas scribimus, ita sentiendum putamus:
quoties dubitatur, quid nomine publici officij
dignitatis intelligatur in hac causa, a quibus here-
tici, & eorum descendentes excluduntur, ad Inqui-
sitorem solum, vel ad eum vna cum episcopo id per-
tinebit declarare, cum Inquisitor vel solus vel cum
episcopo facultatem habeat interpretandi leges, &
statuta dubia contra haereticos edita, vt optime do-
cuit Eymericus pa. 3. q. 85. & 86. ubi dixi, neq; ab
hac sententia crederem recedendum.*

*Itā obseruatione dignū est, quod recte docet Ho-
stiensis, Ioannes Ananias, & com-
muniter doctores in cap. excommunicamus. §. cre-
dentes. extra de here. videlicet, non multum esse la-
borandum in nominibus publicorum officiorum
recensendis; cum nec omnia facile nominari spe-
cialiter possint. argu. l. 4. ff. de pr. script. verbis.
& secundum diuersas prouincias ipsorum, nomina
variantur: sed generaliter dicendum est, haereticos,
credentes, & ceteros, qui hac pena coercentur,
inhabiles esse ad publica officia, quaeunque illa sint
& quocunque nomine censeantur secundum varios
ritus & consuetudines diuersarum prouinciarum.*

*In concilio Tolosano c. 14. olim cautum fuit, vt
qui diffamatus aut notatus esset de haeresi, officio
medici non vteretur in hec verba: Statuimus etiā,
vt quicumque fuerint infamati de haeresi, vel sus-
piciōe notati, officio medici de cetero non vti-
tur. hec ibi.*

E Postremo illud addiderim, penitentibus ac re-
conciliatis Ecclesie ab haeresi reuerentibus, ac fi-
lij & nepotibus damnatorum non modo interdici-
ne publica officia gerant, aut beneficia & dignita-
tes habeant, verum amplius ne argento, auro, aut
pretiosis vestibus & ornamentis vtiatur; quod est
in concilio Biterrensi, c. 28. eleganter cautum est
his verbis.

Et ne balliuias seu administrationes teneant:
nec sint in consilijs vel familijs potentum: neq;
vtatur vel medici vel notarij officio: nec ad alia
officia publica, vel ad actus accedant legitimos:
nec portent aurifrutia: nec sericum, vel similia
ornamenta: vel vittas croceas: vel corrigias auro
vel argento membratas: vel sotulares incisos seu
picos: & vbi expediens visum fuerit, eijciantur
de villa in qua cōuer sati fuerāt, in alia certa villa
seu prouincia moraturi ad tempus. *haec ibi.*

Est

Est autem inuisissimum hoc statutum: indignum est enim in ciuitate bene constituta, eos qui sunt infames, honorificis ornamentis decorari, eisdem etiam inhibetur, ne phaleratis equis instar nobilium utantur, quod, & ad mulas trahi debet, ut optime scripsit Simancas de cath. inst. tit. 47. nu. 23. & seq. sed in his post aliquot tempus dispensari solet.

Forma publicandi tales officijs publicis priuatos.

Rater N. ordinis Prædicatorum, Venerabilibus & nobis dilectis vniuersis & singulis talis ciuitatis ecclesie cathedralis curatis & nõ curatis, ad quos presentes pertenerint: Salutem, & mandatis nostris, immo, &c.

AD Vestri cuiuslibet notitiã deducimus, tenore nostrarum presentium litterarũ, quod nos, iustitia exigente, ac in frascriptorum cõmunicia requirente, talem Vicariũ, talem Subuicariũ, & talem Balliuũ, & talem Subballiuũ, & tales Consules ciuitatis talis seu loci, spoliãuimus officijs, quibus præerant antedictis, ac ipsos in habilitauimus ad officia publica, & honores publicos qualeseunq; habendos deinceps in futurũ, decernentes etiam quidquid de cetero fecerint seu ordinauerint, virtute seu occasione prædictorum, seu aliorum officiorum esse irritum & inane, ac nullius existere firmitatis, sicut in nostris litteris infra scriptis videbitis plenius contineri, quarum tenor sequitur in hunc modum.

Nos frater N. &c. Insuperantur ex toto littere immediate præcedentes.

Verum cum velimus (vt debemus) ad præfata talis ciuitatis seu loci prædicti deduci notitiã singulorum, cum omnes tangere dignoscatur, & quod omnes tangit, ab omnibus debeat approbari, ne eos contingat erga huiusmodi ex ignorantia oberrare; Vobis & cuiuslibet vestrũ, seu vobis talibus, & talib. auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte, in virtute sancte obedientie præcipimus & mandamus, & mandando requirimus ac monemus, quatenus infra sex & dierum spatium, quos vobis, & vestrum cuiuslibet pro trina monitione canonica, & termino peremptorio assignamus; quibus elapsis excommunicationis sententiẽ uos subiaccere volumus ipso facto, in vestris ecclesijs dum Missarum solemnia celebrantur, & populi erit inibi multitudo, præfatas nostras litteras alta voce in vulgari, & intelligibiliter publicetis, ac faciatis per alios publicari, notificantes omnib. vt supra, quod nos, prædictos, & eorũ quemlibet spoliãuimus officijs publicis antedictis, quibus antea utebantur, ac etiam spoliãuimus, & inhabilitamus eos, & eorum quemlibet deinceps ad quẽcunq; publica officia obtinenda, decernentes, quidquid de cetero attulerint occasione prædictorum officiorum, seu eorum nomine vel colore, fore irritum & inane, ac nullam obtinere vterius firmitatem; Mandamus vniuersis & singulis vniuersitatibus præfate ciuitatis seu loci, quatenus prædictis taliter a suis offi-

cijs per nos auctoritate Apostolica spoliati, & eis non pareant seu obtemperent in his, quẽ spectant ad executionem officiorum prædictorum, quibus antea utebantur, cum illi sint suis demeritis auctoritate Apostolica spoliati. Datum, &c.

Si autẽ illa ciuitas siue locus prædictos recusauerit, & eos habuerit ut ueraciter a suis officijs spoliatos, eligantur seu ponantur alij officiales boni, qui in principio sue creationis & nouitatis, præsent, ut tenentur, prædictum canonicum iuramentum.

Vbi autem dicta ciuitas siue locus non obtẽperauerit sententijs per Inquisitorem latis in antea memoratis, sed duxerit contumaciter resistendum, dictos spoliatos in prioribus officijs tolerando, a quibus fuerint canonicè spoliati, tunc in illo casu, licet Inquisitor possit procedere, & ciuitatem, si ciuitas fuerit, priuare aliarum commercio ciuitatum, ac episcopali etiam dignitate, iuxta cap. Ad abolendam. s. statumimus, in fine, de hæret. lib. 5.

Tamen melius est, quod ad tantam pœnam per Inquisitorem non procedatur, sed ciuitatis contumacia domino nostro Papæ exponatur, præsertim cum cap. De officium, de hæret. lib. 6. ad pœnam ciuitatis vel loci amplius non procedat.

COMMENT. IX.

Tamen melius est, quod ad tantam pœnam per Inquisitores non procedatur. *Singulare est hoc Symerici documentum, quod est in magnis causis semper obseruandum; tutius enim ac securius est punitiõnem differre, & principem consulere, quam dum celeriter procuratur, tumultum excitare; cum sepius contingat, populos non ita delegatis iudicibus, aut gubernatoribus, ac principibus ipsis obedire. Et si Inquisitores vellent potestatis sue omne imperium exercere, facile ad seditionem ciuitates commouerent.*

In Hispania, qui ita delinquerent, per Inquisitores proscriberentur, & manu regia comprehenderentur ac punirentur, vt testatur Iacobus Simancas de cath. inst. tit. 23. num. 8.

De institutione Vicarij, seu Commissarij.

DVM autem prædicta taliter peraguntur, præfato antefato canonico iuramento vel nõ prestato, potest & debet Inquisitor in quolibet episcopatu vnum Commissarium instituere quadraginta annorum ætatis, iuxta glossata super c. Nolentes, de hæret. in cle. religiosum, seu clericum sectularem, virum prouidum & prudentem, scientia & moribus pollentem, sancte fidei zelatorem, & hoc per litteras tenoris sequentis.

Forma instituendi Commissarium specialem.

Rater N. ordinis Fratrum Prædicatorum, sacrosanctæ Theologiæ magister, &c. Venerabili & nobis in Christo dilecto N. ordinis supradicti

Num. 36. Dicitur de pe punitio, ne scdalum oriatur.